

Profesor Wiktor Józef Mamak

– wybitny w dziedzinie budowy dróg wodnych i regulacji rzek

Rok 2011 zaznaczył się u mnie przypadkowymi osobistymi „odkryciami” limanowskich śladów w Warszawie. Reaguję na nie zawsze z dużym zainteresowaniem i sentymentem. Stąd też artykuł poświęcony Profesorowi Wiktorowi J. Mamakowi i jego związkom z Limanową - w 110 rocznicę urodzin.

W dniu 22 października 2011 roku Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej (PW) uroczyście obchodził jubileusz 60-lecia, sięgający korzeniami utworzenia Wydziału Inżynierii Sanitarnej oraz Wydziału Budownictwa Wodnego. Jednym z twórców tej historii był prof. dr inż. Wiktor Józef Mamak, limanowianin, który w roku akademickim 1955/1956 został prodziekanem, a następnie, w latach 1956-1961, był dziekanem Wydziału Budownictwa Wodnego PW. Urodził się 23 marca 1902 roku w Sowlinach, obecnie dzielnicy Limanowej, w domu przy ul. Krakowskiej (obecnie Marszałka Józefa Piłsudskiego 43).

Biogram W. Mamaka został starannie opracowany przez dr Elżbietę Wojtas-Ciborską w „*Księżce Limanowian*”¹. Sylwetkę Profesora obszernie scharakteryzował także mgr inż. Mirosław Danilewicz². W stulecie urodzin Profesora, prof. Zdzisław Mikulski opublikował w „*Gospodarce Wodnej*”³ szczegółowy życiorys, który ukazał się w serii „Wybitni”. Podstawo-

we fakty z okresu nauki oraz działalności zawodowej W. Mamaka są więc dość dobrze udokumentowane. Jednak z uwagi na przymioty charakteru oraz żywą pamięć byłych wychowanków i współpracowników warto przypomnieć postać Profesora i Jego zasługi w dziedzinie śródlądowej inżynierii wodnej oraz dla rozwoju technicznego szkolnictwa wyższego w Polsce.

Wiktor Mamak przyszedł na świat jako syn Józefa i Agnieszki z Bednarzów. Pochodził z rodziny o dużych tradycjach ludowych i samorządowych. Jego ojciec Józef Mamak - senior (*1868 - †1954) był rolnikiem, działaczem ruchu ludowego, wójtem gminy w Sowlinach i współpracownikiem Wincentego Witosa. Bracia Profesora, szczególnie lekarz weterynarii Adam Mamak, w okresie międzywojennym byli aktywnymi działaczami w ruchu ludowym¹.

W. Mamak początkowo uczył się w szkole ludowej w Limanowej, następnie w latach 1912-1919 w I Wyższej Szkole Realnej w Krakowie oraz Tarnowie, gdzie 12 czerwca zdał egzamin dojrzałości.

Wiktor Józef Mamak (1902-1963)

W 1920 roku rozpoczął studia na Wydziale Komunikacyjnym (powstałym z Wydziałów: Budownictwa Wodnego oraz Inżynierii Dróg, Kolei i Mostów) Szkoły Politechnicznej, a od 28 czerwca 1921 roku Politechniki Lwowskiej (PLw), które stały się dla Niego źródłem wiedzy inżynierskiej.

Wiktor Mamak - gimnazjalista.

Pamiątkowa fotografia wykonana po pogrzebie matki - 1935 rok. Siedzą: Wiktor Mamak (z lewej), Józef Mamak - senior (z prawej).

Profesor przed budynkami gospodarczymi rodzinnego domu w Limanowej.

Decyzja o miejscu i kierunku podjętych studiów, jak to często się zdarza, wpłynęła na Jego dalsze losy. Ze względów materialnych przerywał studia, a podejmowane prace zarobkowe wzbogacały Jego doświadczenie zawodowe. M.in. w latach 1926-1928 pracował w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Limanowej, początkowo prowadząc budowę dwóch mostów żelbetonowych, a później 7-klasowej szkoły powszechnej w Sowlinach (obecnie rozbudowany Zespół Szkół Samorządowych nr 2 w Limanowej). W okresie od 2 lipca 1928 r. do 1 grudnia 1929 r. pracował w Biurze Regulacji m. Lwowa pod kierunkiem prof. Ignacego Tadeusza Drexlera, wówczas dziekana Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej PLw. Jeszcze przed zakończeniem studiów, w grudniu 1929 roku, został asystentem prof. dr inż. Maksymiliana Matakiewicza w Katedrze Budownictwa Wodnego na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej PLw. Dodatkowo pracował w przedsiębiorstwie budowlanym inż. Posadzkiego jako projektant i kierownik regulacji rzeki Stryj oraz w latach 1929-1930 jako nauczyciel w Szkole Zawodowej. Akademicki stopień inżyniera dróg i mostów otrzymał w 1930 roku. W latach 1931-1933 był starszym asystentem. W tym okresie rozpoczął działalność publikacyjną w „*Czasopiśmie Technicznym*”.

Przy tej okazji warto wspomnieć, że Politechnika Lwowska została otwarta w 1844 r. jako austriacka uczelnia o nazwie c.k. Akademia Techniczna. W okresie ok. 30 lat spolonizowała się, w 1877 roku została przekształcona dekretem cesarskim w c.k. Szkołę Politechniczną i do 1915 r. była jedyną na ziemiach polskich uczelnią

techniczną z polskim językiem wykładowym. Dlatego jej znaczenie dla rozwoju nauk technicznych w Polsce było ogromne⁴. Autorzy Księgi Jubileuszowej 50-lecia Politechniki Wrocławskiej - 1945-1995 nazwali Politechnikę Lwowską „matką polskich politechnik”. Jak pisze Ewa Bicz, jej zasługi obejmują m.in. tworzenie polskiego słownictwa technicznego, jednolitego systemu oznaczeń fizycznych, chemicznych i technicznych oraz możliwości zdobywania stopni naukowych⁵.

W latach 1934-1939 inż. W. Mamak podjął praktyczną działalność inżynierską - kierował budową obwałowań dolnej Wisły i Wdy w rejonie Świecia i Chełmna. W latach 1937-1939 pełnił funkcję kierownika referatu wodno-melioracyjnego w trzech powiatach województwa pomorskiego: grudiądzkim, chełmińskim oraz świeckim i zajmował się głównie regulacją dopływów Wisły: Osy, Gardenki, Trynki i Wdy, a nawet projektem portu rzeczno-jeziernego w Chełmnie. Pracował także jako kierownik nadzoru robót budowlanych na lotnisku w Świeciu i Grudziądzu. Po wybuchu II wojny światowej zdecydował się na powrót do Lwowa i podjął pracę w Zarządzie Miejskim oraz na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej, którą w październiku 1939 r. Sowieci przekształcili w Lwowski Politechniczny Instytut. Po śmierci prof. M. Matakiewicza 3 lutego 1940, inż. W. Mamak przejął wykłady z regulacji rzek. Podczas niemieckiej okupacji Lwowa, w związku z prześladowaniami pracowników akademickich i studentów, od 1941 r. pracował jako robotnik w Spółdzielni Ogrodniczej i Zarządzie Drogowym we Lwowie, a następnie ukrywał się w Stryju

i Rzeszowie, pracując w przedsiębiorstwach drogowych. W okresie okupacji brał czynny udział w tajnych referatach naukowych (m.in. wygłosił referat pt. „*Odbudowa kraju i jego potrzeby*”), organizowanych we Lwowie przez grono profesorów wyższych uczelni, z prof. Franciszkiem Bujakiem na czele. Od czerwca 1944 r. ukrywał się w Tamowie, a następnie w Limanowej. Tuż po wojnie, w lutym 1945 r., podjął pracę dydaktyczną (wykłady z fundamentowania budowli dla Wydziałów Politechnicznych) w jedynej w Polsce zorganizowanej uczelni technicznej - Akademii Górniczej (od 1949 r. AGH) w Krakowie. Jego legitymację pracowniczą nr 284 podpisał Rektor, prof. Waleri Goetel. Jednak już w maju 1945 roku inż. W. Mamak wyjechał do Wrocławia, gdzie współorganizował Uniwersytet i Politechnikę Wrocławską (PWr).

Na podstawy dorobku dzisiejszej Politechniki Wrocławskiej złożył się głównie dorobek intelektualny uczonych Politechniki Lwowskiej. Bezpośrednio po II wojnie światowej podstawową kadram na wszystkich wydziałach tej uczelni stanowili profesorowie lwowscy. Powojenną historię wrocławskich uczelni wyższych rozpoczęło, 10 maja 1945 roku, przybycie z Krakowa pracowników w celu zabezpieczenia przejętych od Rosjan budynków niemieckiej Wyższej Szkoły Technicznej i uruchomienia procesu dydaktycznego. Nowoprzybyli profesorowie, asystenci, bibliotekarze, archiwiści i studenci tworzyli I Grupę Kulturowo-Naukową. Wśród 26-osobowej grupy E. Bicz wymienia m.in. Wiktora Mamaka, zaliczając Go do „*niestrudzonych osobistości, które wbrew przeciwnościom losu przystąpiły do twórczych działań odbudowy*”⁵. Inżyniera, przybyłego w grupie z Krakowa, wspomina także absolwent PWr⁶. We wrześniu 1945 r. w Politechnice Wrocławskiej utworzono cztery Wydziały: Budownictwa, Chemii Technicznej, Hutnictwa i Mechaniczno-Elektrotechniczny, a już w listopadzie tego roku ogłoszono zapisy na pierwszy rok studiów. Na Wydział Budownictwa, składający się początkowo z dwóch Oddziałów: Architektury oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej, zapisy prowadził inż. Wiktor Mamak, który pracował jako wykładowca (wykłady z encyklopedii budownictwa lądowego i wodnego) i organizator PWr. Ciekawostką historyczną jest powiązanie w latach 1945-1951 Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej unią personalną, która była w owym czasie konieczna ze względu

Spotkanie rodzinne po pogrzebie ojca Wiktora Mamaka - Limanowa 1954 rok. Profesor stoi trzeci z prawej. Po jego prawej stronie żona Zofia.

na dotkliwe braki kadrowe Politechniki oraz duże braki materialne Uniwersytetu i stanowiła okres wspólnoty tych uczelni.

Uchwałą z dnia 2 maja 1947 roku Rada Wydziału Budownictwa PWr, na mocy ustaw RP, w wyniku egzaminu ścisłego i obrony rozprawy pt. „*Oczyszczenie wód płynących z ropy i jej odpadków rafineryjnych*”, której promotorem był prof. dr inż. Stanisław Bac (*1887 - †1970), nadała mgr inż. W. J. Mamakowi tytuł (obecnie stopień naukowy) doktora nauk technicznych. Cztery miesiące później został adiunktem na Wydziale Budownictwa w Katedrze Budownictwa Wodnego I, kierowanej wówczas przez prof. Michała Mazura (*1891 - †1952). W 1948 r. został zastępcą profesora i niebawem objął kierownictwo Katedry Budownictwa Wodnego II. Nominację na profesora nadzwyczajnego otrzymał 15 marca 1949 roku. We wrześniu 1949 r. oddziały Wydziału Budownictwa przekształciły się w dwa samodzielne wydziały. Z Oddziału Inżynierii Łądowej i Wodnej powstał Wydział Inżynierii z Oddziałami: Łądowym i Wodnym. Pierwszym dziekanem tego nowego wydziału, do 1951 r., był prof. dr inż. Wiktor Mamak. Jednocześnie był współorganizatorem (m.in. wystąpił z inicjatywą budowy laboratorium wodnego) Wydziału Inżynierii Sanitarnej, który został utworzony w PWr, we wrześniu 1950 r.

W 1952 roku Profesor W. Mamak został przeniesiony z Politechniki Wrocławskiej do Warszawy i jesienią objął Katedrę Dróg Wodnych i Regulacji Rzek Politechniki Warszawskiej po zmarłym w kwietniu 1951 r. prof. Kazimierzu Rodowiczu (*1885 - †1951). Był czwartym z kolei i ostatnim dziekanem Wydziału Budownictwa Wodnego. Zdaniem prof. Z. Mikulskiego „*Panowała powszechna opinia, że prof. W. Mamak przyczynił się szczególnie do rozwoju wydziału, czym zyskał sobie uznanie i wysoką ocenę u władz Uczelni i całego grona profesorskiego*”³. W 1961 roku Wydział Budownictwa Wodnego został połączony z Wydziałem Inżynierii Sanitarnej, w wyniku czego powstał Wydział Inżynierii Sanitarnej i Wodnej PW. Filarami Wydziału byli m.in. profesorowie: Edward Światopełek-Czetwertyński (*1901 - †1987), W. Mamak oraz Zbigniew Zmigrodzki (*1906 - †1963)⁷. Wraz z ich odejściem Wydział poniósł ogromną stratę, zwłaszcza w zakresie budownictwa wodnego. Po przedwczesnej śmierci Profesora obowiązki kierownika pełnił dr inż. Ro-

Na pokładzie wydobytej z rzeki barki - dr inż. Wiktor Mamak (z przodu, w kapeluszu) z grupą pracowników Spółdzielni Inżynierskiej we Wrocławiu.

mułd Jasiewicz, który w 1967 roku, po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego, został powołany na stanowisko Kierownika Katedry. W 1970 roku, w związku z reorganizacją uczelni, prof. dr hab. inż. R. Jasiewicz został powołany na Dyrektora Instytutu Zaopatrzenia w Wodę i Budownictwa Wodnego.

Profesor Wiktor Mamak należał do lwowskiej szkoły budownictwa wodnego, która w dwudziestolecu międzywojennym była najsilniejszym ośrodkiem naukowym w tej dziedzinie w Europie. W okresie przedwojennym i powojennym odcisnęła swój ślad w Politechnice Warszawskiej (profesorowie: M. S. Rybczyński, K. M. Pomianowski, K. Rodowicz, W. Mamak i R. Jasiewicz), w Politechnice Wrocławskiej (prof. M. Mazur) i Politechnice Gdańskiej (prof. K. M. Pomianowski). Umożliwienie otwarcia 15 listopada 1915 r. w byłym Królestwie Kongresowym spolonizowanej Politechniki Warszawskiej spowodowało przejście z Lwowa prof. dr inż. Karola Michała Pomianowskiego (*1874 - †1948), który objął Katedrę Budownictwa Wodnego I, przekształconą w Katedrę Zbiorników i Siłowni Wodnych, oraz prof. inż. Mieczysława Szczęsnego Rybczyńskiego (*1873 - †1937), który objął Katedrę Budownictwa Wodnego II, przekształconą w Katedrę Dróg Wodnych i Regulacji Rzek. Po śmierci prof. M. Rybczyńskiego kierownictwo Katedry przejął dotychczasowy docent Kazimierz Rodowicz (*1885 - †1951), który w latach 1912-1914 był asystentem w c.k. Szkole Politechnicznej we Lwowie (ojciec Jana Rodowicza

„Anody”, bohatera Powstania Warszawskiego). Po śmierci prof. K. Rodowicza nastąpił okres „bezkrolewia”, który trwał do przyjścia prof. W. Mamaka z Politechniki Wrocławskiej w wyniku starań ówczesnego dziekana Wydziału Budownictwa Wodnego, prof. dr hab. inż. E. Czetwertyńskiego. Do kontynuatorów lwowskiej szkoły hydrotechniki na Wydziale Budownictwa Wodnego w PW należał także prof. R. Jasiewicz (*1913 - †1989), absolwent Politechniki Lwowskiej z 1939 r.

Profesor W. Mamak był promotorem kilku prac doktorskich, w tym Romualda Jasiewicza i Janusza Wierzbickiego, oraz kilkudziesięciu prac dyplomowych. Jego najbliższymi współpracownikami byli dr inż. Janusz Wierzbicki (*1924 - †2004) i mgr inż. Mirosław Danilewicz, który po ukończeniu studiów inżynierskich we Wrocławiu przyjechał na Politechnikę Warszawską kontynuować naukę na studiach magisterskich. Już podczas studiów inż. M. Danilewicz został zatrudniony w 1954 r. przez Profesora w Katedrze Dróg Wodnych i Regulacji Rzek. Hydrotechnikiem ukształtowanym przez prof. W. Mamaka, zajmującym się głównie regulacją rzek, był doc. dr inż. J. Wierzbicki. Byli oni kontynuatorami nowatorskiej filozofii w zakresie regulacji rzek, rozwijanej w Politechnice Warszawskiej. Polegała ona na tym, aby konstrukcje inżynierskie wpisywać w naturalne uwarunkowania koryta rzeczne, uzyskując efekt umacniania ich przez siły przyrody, a nie zwalczania i niszczenia. Dzisiaj powiedzieliśmy, że z założenia budowle te miały być przyjazne środowisku. W opinii dr inż. An-

drzeja Szamowskiego docent J. Wierzbicki, który w latach 1983-1987 pełnił funkcję kierownika Zakładu Budownictwa Wodnego w PW, był najwybitniejszym uczniem prof. W. Mamaka. Pomimo znacznego dorobku naukowego i zawodowego nie wychował, niestety, swoich następców.

Profesor W. Mamak był członkiem Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk (PAN), długoletnim członkiem Rady Naukowej Instytutu Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku oraz dożywotnim członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Kongresów Żeglugi (PIANC) w Brukseli, a w latach 1935-1939 członkiem Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych w Toruniu. Współpracował także z Zespołem Budownictwa Wodnego w Komisji Programowej Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Z satysfakcją odnotowuję opinię współpracowników Profesora, że miał On interesujące pomysły, zarówno naukowe (badał m.in. poziomy ruch rumowiska rzeczno-odczynowego na różnych głębokościach osadów dennych w rzece Wiśle i Kamiennie), jak też wdrożeniowe oraz organizacyjne (dla biur projektowych: Biprohut, Bipropok, Energoprojekt, Hydroprojekt, Prozamet i inne). Dzisiaj można by napisać, że Profesor był świetnym managerem i biznesmenem. Organizował prace badawcze na uczelni, a w latach 40. i 50. ubiegłego stulecia kierował trzema terenowymi pracowniami projektowymi we Wrocławiu, w Katowicach i w Ozimku. Pracownicy Spółdzielni Inżynierskiej we Wrocławiu m.in. prowadzili oczyszczanie dróg wodnych Górnej

Odry z zatopionego podczas wojny taboru rzeczno-odczynowego (wg prof. Z. Mikulskiego wydobyto 3 duże holowniki oraz ponad 60 barek 600-1000 tonowych) oraz odbudowę 24 mostów o konstrukcji stalowej i żelbetowej (m.in. wydobyto konstrukcję stalowego mostu drogowego i 7 mostów kolejowych oraz zbudowano 2 mosty drogowe). Uruchał stocznię rzeczno-odczynową nad Odrą dla Spółki Inżynierskiej „Żegluga”. Niestety, Profesor został zmuszony do likwidacji tych placówek. Likwidatorem pracowni w Ozimku w latach 50. był dr inż. Klemens Wyszowski, który miał za zadanie zabezpieczyć materiały archiwalne i dokumentację techniczną, ponieważ zdaniem Profesora W. Mamaka była to gwarancja możliwości kontynuowania prac projektowych w przyszłości.

W dniu 26 września 1947 r. Wiktor Mamak ożenił się z Zofią Halawą, studentką Wydziału Farmacji Akademii Medycznej we Wrocławiu, młodą i piękną dziewczyną. Mając liczną rodzinę w Limanowej, Profesor często spędzał tu wakacje. Regularnie przyjeżdżał z żoną Zofią oraz córkami: Ireną i Barbarą. Jego żona była w latach 1963-1987 wykładowcą na Wydziale Inżynierii Sanitarnej i Wodnej, a córka Irena jest absolwentką tego Wydziału. Żywą pamięć o Ojcu zachowała córka Irena, która przechowuje związane z Nim zdjęcia i pamiątki.

Profesor zmarł nagle 28 kwietnia 1963 roku w Warszawie. Prof. Władysław Danilecki, Dziekan Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej PW, powiedział o prof. W. Mamaku: „Opuszczył nas przedwcześnie,

mając jeszcze tyle do zrobienia właśnie dla tych najbliższych Jego sercu, i dla nauki polskiej”⁸. Jego grób znajduje się na Cmentarzu Powązkowskim (tak zwanych Starych Powązkach, kw. 204). W 2004 roku Jego wdzięczni uczniowie odsłanili tablicę pamiątkową w Gmachu Wydziału Inżynierii Środowiska PW.

Jakim człowiekiem był Profesor? Wszyscy, którzy Go wspominają, powtarzają, że był ogólnie lubiany, szanowany i bardzo uczynny oraz dbał o swoich współpracowników i asystentów. Był dobrym przełożonym, cenionym przez pracowników Katedry Dróg Wodnych i Regulacji Rzek, którą kierował. Mgr inż. M. Danilowicz wspomina: „Nie zdawaliśmy sobie sprawy, do jakiego stopnia był przyjazny i opiekuńczy wobec ludzi. Swoją pomoc świadczył dyskretnie i skutecznie, nie tylko wobec najbliższych współpracowników. Samorzutnie w bardzo ludzki sposób pomagał wielu innym osobom rozwiązywać problemy życiowe”. Dr K. Wyszowskiemu wilgotnieją oczy, gdy wspomina, jak Profesor wsparł go finansowo po śmierci ojca. Na uwagę, że nie może przyjąć pieniędzy, bo nie będzie mógł ich oddać z pensji asystenta, Profesor uzgodnił, że asystent „odpracuje” pożyczone pieniądze. Nieco później został skierowany do Spółdzielni Budownictwa Wodnego na ul. Bednarskiej w Warszawie. Jakże był zdziwiony, gdy za kilka godzin pracy otrzymał „astronomiczne” wynagrodzenie w wysokości miesięcznej pensji asystenta (ok. 600 zł).

(ciąg dalszy na stronie 43)

Tablica pamiątkowa poświęcona prof. Wiktorowi Józefowi Mamakowi w Gmachu Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej.

Profesor Wiktor Józef Mamak

W czerwcu 1956 roku Profesor zorganizował wycieczkę na Południe Polski w celu zapoznania studentów ze zbiornikami zaporowymi w Rożnowie, Czchowie, Goczałkowicach, Porąbce i Wapienicy. Uczestnik tej wycieczki, doc. dr inż. Wiesław Depczyński, jako student zapamiętał, że dzięki „kontaktom” profesorów w reSORCIE transportu podróży, także asystentów i studentów, odbyła się wagonem sypialnym. Dodatkową miłą niespodzianką było zaproszenie studentów przez prof. W. Mamaka w Bielsku-Białej na obiad. Profesor nie wrócił jednak ze studentami bezpośrednio do Warszawy, lecz korzystając z pobytu na południu Polski, udał się na spotkanie z rodziną w Limanowej.

Osobiście Profesora nie pamiętam. Z Jego żoną, Panią mgr Zofią Mamak, miałem jedynie na pierwszym roku studiów ćwiczenia laboratoryjne z chemii sanitarnej. W opinii byłych studentów Profesor nie był urodzonym wykładawcą, ale pozostawił po sobie liczne owoce swojej pracy inżynierskiej i badawczej, w tym świetne książki z zakresu budownictwa wodnego: „Regulacja rzek” (PWN, Wrocław, 1953), „Porty rzeczne” (PWN, Warszawa, 1957) i „Regulacja rzek i potoków” (Arkady, Warszawa, 1958). Ta ostatnia pozycja została przetłumaczona na język angielski i wydana w Polsce po angielsku: „River Regulation” (Arkady, Warszawa, 1964). Publikował także w czasopiśmie naukowo-technicznych, np. w „Gospodarce Wodnej” i „Archiwum Hydrotechniki”. W uznaniu Jego dokonań został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1938),

Medalem 10-lecia Polski Ludowej (1955) oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1956).

Wydział Inżynierii Środowiska PW zawdzięcza prof. W. Mamakowi m.in. sfinansowanie pięciu portretów wybitnych polskich hydrotechników, zasłużonych dla rozwoju inżynierii wodnej w Polsce. Są to profesorowie: J. Rychter, G. Narutowicz, M. Rybczyński, K. Pomianowski, M. Matkiewicz. Portrety profesorów znajdują się w sali Rady Wydziału.

Prace i opinie Profesora Wiktora Mamaka po 50 latach nabierają szczególnego współczesnego znaczenia w obliczu narastających zagrożeń i szkód powodzianych, zamarcia prac na rzecz utrzymania dróg wodnych i żeglugi śródlądowej (Polska staje się barierą rozdzielającą wschodni i zachodni system żeglugowy), problemów z rozwojem energetyki wodnej, konieczności ochrony fauny i flory w dolinach rzecznych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, np. na obszarach Natura 2000, oraz wzrostu znaczenia efektywnej organizacji pracy.

Serdecznie dziękuję Pani Irenie Mamak, córce Profesora, za przekazane informacje i dokumenty oraz mgr inż. Mirosławowi Danilewiczowi, dr inż. Andrzejowi Szamowskiemu i dr inż. Wiesławowi Depczyńskiemu i dr inż. Klemensowi Wyszowskiemu za pomoc w ustaleniu faktów z życia i działalności zawodowej prof. Wiktora Mamaka.

Prof. nzw. dr hab. inż. Andrzej Kulig

Fotografie ze zbioru: Ireny Mamak, Lilianny Mamak i Andrzeja Kuliga

Warszawa, luty 2012 r.

PS. Z okazji rocznicy urodzin Profesora został opracowany Jego biogram w Wikipedii (http://pl.wikipedia.org/wiki/Wiktor_Józef_Mamak). Dr inż. Mirosławowi Szyłakowi-Szydłowskiemu dziękuję za redakcyjne opracowanie biogramu.

¹ Wojtas-Ciborska E. (2006): *Księga Limanowian. Biografie ludzi związanych z Ziemią Limanowską*. s. 368-374, Limanowa.

² Danilewicz M. (2004): *Profesor Wiktor Mamak. Sylwetki Profesorów Politechniki Warszawskiej dla uczczenia których zainicjowaliśmy wykonanie tablic pamiątkowych*. Stowarzyszenie Absolwentów Budownictwa Wodnego i Gospodarki Wodnej Politechniki Warszawskiej. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, s. 19-22, Warszawa.

³ Mikulski Z. (2002): *Wybitni. Wiktor Mamak 1902-1963*. Gospodarka Wodna, rok LXII, nr 3 (639), s. 97.

⁴ *Politechnika Lwowska 1844-1945*. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 1993 r.; <http://www.lwow.com.pl/politechnika/politechnika.html> (dostęp 15 stycznia 2012 r.).

⁵ Bicz E. *Archiwum Politechniki Wrocławskiej jako wizytówka uczelni technicznej*. <http://archiwum.amu.edu.pl/publikacje/10.pdf> (dostęp 15 stycznia 2012 r.).

⁶ Mielcarzewicz E. W. (2010): *Jak związałem swój los z Politechniką Wrocławską. Politechnika Wrocławska w mojej pamięci*. Stowarzyszenie Absolwentów Politechniki Wrocławskiej. Oficyna Wydawnicza PWr, s. 63-78, Wrocław.

⁷ Dr inż. A. Szamowski podkreśla talent i zasługi Z. Zmigrodzkiego, który już w wieku 29 lat został generalnym projektantem elektrowni wodnej w Rożnowie, budowanej wraz z zaporą po wielkiej powodzi w 1934 roku. Ta katastrofalna powódź, która pochłonęła 80 ofiar i zabrała wszystkie mosty na Dunajcu powyżej Nowego Sącza, wyrządziła także wiele szkód w Limanowej.

⁸ Jasiewicz R. (1963): *Prof. dr inż. Wiktor Mamak, Wspomnienie pośmiertne*. Gospodarka Wodna, rok XXIII, nr 10 (201), s. 393-394.

Nagrobek prof. Wiktora Mamaka na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.